

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d. : 19 juni 2025

Agendapunt :

Onderwerp : Ombuigingen meerjarenbeeld 2026 - 2029

Portefeuillehouder : wethouder K. ten Brink

Onderwerp

Ombuigingen (geprognosticeerd)Meerjarenbeeld 2026 - 2029

De raad wordt gevraagd:

1. Het (geprognosticeerde)meerjarenbeeld 2026 – 2029 voor kennisgeving aannemen.
2. Wensen en bedenkingen kenbaar te maken over de volgende collegevoorstellen:
 - a. het college stelt voor om de jaren 2026 en 2027 af te sluiten met een positief begrotingssaldo,
 - b. het college stelt voor om daarmee het ingroeipad te verlaten,
 - c. het college stelt voor om van de lijst collegevoorstellen ombuigingen (bijlage 2) alle maatregelen t/m nummer 26 te verwerken,
 - d. het college stelt voor om bij (eventuele) gebleken noodzakelijkheid de lijst met collegevoorstellen ombuigingen verder af te werken op volgorde van nummering,
3. Het college stelt voor om (gezien de uitkomsten tot nu toe) de raadsbijeenkomst in september te laten vervallen. Kan uw raad zich hier in vinden?

Aanleiding

Al geruime tijd zien we een afnemend financieel perspectief (het zgn ravijnjaar). De begroting 2025 is met enige ombuigingen sluitend gemaakt maar liet voor de jaren daarna negatieve begrotingssaldi zien. Om een gezonde financiële positie als gemeente te behouden zijn verdergaande maatregelen nodig.

Proces

In de begroting 2025 is er begonnen met de ombuigingen. Er zijn daadwerkelijke ombuigingen doorgevoerd in 2025 en voorgesteld voor latere jaren. Daarnaast zijn enkele ombuigingsrichtingen voorgesteld. Uw raad heeft daarbij aangegeven geen enkele ombuigingsrichting uit te sluiten.

In de sturingsmonitor is een verwacht meerjarenbeeld geschetst en zijn kaders afgesproken waarbinnen het ombuigingenproces kan plaatsvinden, zoals een ingroei-pad en het opstellen van een beleidsarme begroting. Op basis daarvan is door het college gezocht naar mogelijkheden om te zorgen voor een financieel gezonde uitgangspositie voor de komende jaren. Hiervoor is binnen de organisatie een proces opgestart om te komen tot mogelijke ombuigingen en ombuigingsrichtingen. Alle opgehaalde mogelijkheden zijn door het college ingedeeld in 4 categorieën, te weten:

- Categorie 1: Makkelijk realiseerbaar / weinig consequentie, risico's
- Categorie 2: Makkelijk realiseerbaar / meer consequenties, risico's
- Categorie 3: Moeilijk(er) realiseerbaar / weinig consequenties, risico's
- Categorie 4: Moeilijk(er) realiseerbaar / meer consequenties, risico's

Daarna is door het college, in meerdere collegesessies, een schifting gemaakt in wat zij uw raad wil voorstellen (bijlage 2.) Hierbij heeft het college met name gekeken naar de gevolgen voor de inwoner en de mogelijke negatieve effecten in de samenleving. De overige ombuigingen zijn eerst op een reservelijst(bijlage 4.) geplaatst. Hierbij is kort aangegeven waarom het college deze mogelijkheden (voorlopig) niet aan uw raad wil voorstellen. Uw raad heeft daarmee een compleet beeld van wat aan ombuigingsmogelijkheden is opgehaald. Beide overzichten zijn voorzien van een toelichting (bijlage 3. en 5.) op de verschillende ombuigingsmogelijkheden.

Parallele ontwikkelingen

Lopende het ombuigingenproces zijn er ook de nodige ontwikkelingen geweest die invloed hadden op onze financiële positie. Zowel intern als extern. Deze ontwikkelingen zijn vertaald in het hierbij opgenomen structurele meerjarenbeeld 2025 – 2029.(bijlage 1.) De cijfers uit de sturingsmonitor 2025 zijn het startpunt van dit (nieuwe) meerjarenbeeld. Opgemerkt wordt dat het voorliggende model uitgaat van structurele doorwerking in de reeks van jaren. De saldi uit de sturingsmonitor zijn daardoor als zodanig niet meer herkenbaar. Bij de interne ontwikkelingen gaat het dan om (aanstaande) besluitvorming door de raad en bij externe ontwikkelingen over (verwachte) wijzigingen in het gemeentefonds. Daarnaast zijn ook een aantal onontkoombare extra uitgaven opgenomen waarvan de (definitieve) besluitvorming nog moet plaatsvinden.

In de begroting 2025 zijn ombuiging opgenomen op de gemeenschappelijke regelingen in de jaarschijven 2026. Het lijkt dat deze taakstellende ombuiging niet heel realistisch is. In ieder geval niet voor de jaarschijf waarin zij is opgenomen. Ook onze toezichthouder, de provincie, heeft hierover opgemerkt dat zij deze niet meeneemt als ombuiging bij de bepaling van de begrotingssaldi. In het nu voorliggende meerjarenbeeld is deze ombuiging daarom(voorlopig) verplaatst naar het jaar 2028 en op pm gezet. Bij een concretere invulling hiervan kan deze weer worden op geld worden gezet. Met de verschillende GR'en worden wel gesprekken gevoerd om de mogelijkheden hiertoe te verkennen.

Financiën

Al deze wijzigingen leiden tot een negatief begrotingssaldo oplopend van € bijna € 1,0 mln in 2026 tot bijna € 1,4 mln in 2029. Het beeld is wat positiever dan ten tijde van het opstellen van de sturingsmonitor, voornamelijk als gevolg van de uitwerking van de Voorjaarsnota van het Rijk. Daarnaast zijn ook al een aantal onontkoombare extra uitgaven verwerkt.

Het totaal aan opgehaalde ombuigingsmogelijkheden biedt voldoende oplossingen om te komen tot sluitende begrotingssaldi voor de jaren 2026 en 2027. De lijn van het college hierbij is om als eerste de ombuigingen met categorie 1 te verwerken, daarna die van categorie 2 enz. totdat het gewenste positieve begrotingsresultaat is bereikt.

Het college stelt nu voor om alle ombuigingen in categorie 1 te verwerken en de ombuigingen in categorie 2 t/m nr 26. Dit leidt tot sluitende begrotingssaldi in de jaren 2026 en 2027. Dit is anders dan de kaders uit de sturingsmonitor 2025 waarin werd gesproken over een sluitende begroting in 2029 en een ingroeipad daar naartoe. Het college heeft hiervoor gekozen vanwege de verbeterde financiële situatie en het feit dat de benodigde ombuigingen relatief makkelijk zijn te realiseren.

VNG-advies

Op 20 mei is van de VNG in een ledenbrief het begrotingsadvies 2025 ontvangen. De VNG adviseert om de jaren 2026 en 2027 in ieder geval sluitend te maken. Dit om als gemeente niet het risico te lopen om onder verscherpt toezicht te komen en om de nieuwe raad niet direct te confronteren met een bezuinigingsopgaaf in 2027.

Nieuwe ontwikkelingen

Naast de ombuigingsmogelijkheden zijn ook de eventuele nieuwe ambities voor zover mogelijk in beeld gebracht (bijlage 6) , voorzien van een toelichting (bijlage 7). Deze zijn (nog)niet financieel door vertaald in het structureel meerjarenbeeld 2026 – 2029. Wel zijn de incidentele ambities verwerkt in de geprognostiseerde stand van de VAR (bijlage 8).

Dit willen we bereiken

Een sluitende meerjarenbegroting 2026 – 2029 in de begroting 2026.

Argumenten

1. De financiële voorschriften vereisen een structureel en reëel sluitende begroting in 2026 dan wel een structureel en reëel sluitende meerjarenraming in de jaarschijf 2029.

Kanttekeningen

1. Het financieel meerjarenbeeld 2026 – 2029 is slechts een beperkte doorrekening van de financiële ontwikkelingen op basis van verwachtingen. De meicirculaire geeft definitief uitsluitsel over de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds en de uitkering daaruit voor onze gemeente. Op basis van de percentages in de meicirculaire worden ook de loon- en prijsontwikkeling opnieuw berekend.

Financiën

Zie de bijgevoegde overzichten.

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)

Vanwege de terugloop van rijksmiddelen voor de gemeente is het noodzakelijk bezuinigingen in de gemeentebegroting over 2026 op te nemen. Het college stelt nu een aantal maatregelen voor aan de gemeenteraad om een gezonde financiële positie te behouden.

Bijlagen

1. Structureel meerjarenbeeld 2025 – 2029
2. Collegevoorstellen ombuigingen
3. Toelichting collegevoorstellen ombuigingen
4. Reservelijst ombuigingen
5. Toelichting reservelijst ombuigingen
6. Overzicht verwachte ontwikkelingen
7. Toelichting verwachte ontwikkelingen
8. Geprognosticeerde stand van de VAR

Met vriendelijke groet,

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

de heer R.L.H. Schoonderbeek
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester

Structureel meerjarenbeeld 2025 - 2029 (Prognose)

	2025	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo jaar t-1 (voorgaand jaar)	92.000	-7.140	68.452	73.452	-321.548
Doorwerking cijfers FMP 2026-2028 (uit begroting 2025)		-1.532.000	-5.000	-307.000	0
Najaarsnota 2024	-17.140				
Correctie volume-access AU	77.000	35.000	74.000	74.000	38.000
 Actueel begrotingssaldo 1-3-2025 sturingsmonitor	151.860	-1.504.140	137.452	-159.548	-283.548
Besluitvorming raad					
amendement raad begroting 2025 (nov. 2024)	15.000				
vaststelling raad meerjarenonderhoudsplannen (17-4-2025)	-110.000				
 Actueel begrotingssaldo 17-4-2025	56.860	-1.504.140	137.452	-159.548	-283.548
 Landelijke ontwikkelingen					
nieuwe cao gemeente-ambtenaren		385.000			
VJN rijk: demping ravijnjaar		400.000			
VJN rijk: verwachte bijstelling accressen (t.o.v. dec.circ.)		724.000	68.000	0	104.000
 Actueel begrotingssaldo 25-4-2025	56.860	4.860	205.452	-159.548	-179.548
Onderwerpen met financiële gevolgen					
Begrotingen Gr'en 2026 (raad 26 juni)		-598.000			
Integraal huisvestingsplan onderwijs (raad 26 juni)			-132.000	-162.000	-230.000
Bermbeheerplan (collegevoorstel:scenario 0)		0	0	0	0
Bestuursrapportage 2025 (structurele bijstellingen excl.MJOP)	-64.000				
Wijziging bezuiniging GR'en		-360.000		pm	
Cultuurnota		-40.000			
 Begrotingssaldo voor ombuigingen	-7.140	-993.140	73.452	-321.548	-409.548
 Ombuigingsvoorstellen					
Invulling collegevoorstellen categorie 1		716.592			
Invulling collegevoorstellen categorie 2 t/m nr 26		345.000			
Begrotingssaldo	-7.140	68.452	73.452	-321.548	-409.548

Bijlage 2 OMBUIGINGEN Collegevoorstel

Nr.	Pijler	cat.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Het college stelt voor om de maatregelen t/m nummer 26 te verwerken.							
Het resterende deel wordt alleen gebruikt indien nodig.							
Budgettaire ruimte							
1	1	1	Verlagen budget sponsoring	5.000			
2	1	1	Rampenplan en brandbestrijding	7.411			
3	1	1	Handhaving Alcoholwet (ook vanuit team VTH)	10.778			
4	2	1	School als wijk	10.000			
5	3	1	Monumentenzorg	35.000			
6	4	1	Subsidies amateurkunst	8.000			
7	4	1	Cultuurtrajecten niet gebruikt	1.200			
8	5	1	Afschaffen budget personele ondersteuning	11.503			
9	5	1	Verzekeringspakket	10.000			
Inkomsten							
10	1	1	Realistisch ramen leges paspoorten	18.000			
11	1	1	Realistisch ramen leges rijbewijzen	20.000			
12	4	1	Opbrengst leges omgevingswet (netto)	232.000			
13	5	1	Forensenbelasting realistisch ramen	40.000			
14	5	1	Forensenbelasting tariefsverhoging 10%	25.000			
15	5	1	Scherper ramen algemene uitkering	250.000			
Overig							
16	1	1	Versobering voorlichting	5.000			
17	2	1	Subsidies DSGIB	3.100			
18	4	1	Sportmonitor	5.600			
19	5	1	Afschaffen Prognosemodel gemeenten	4.000			
20	5	1	Schoonmaak gemeentehuis (extra zaken)	2.500			
21	5	1	Portokosten	5.000			
22	5	1	Klein inventaris	7.500			
Totaal categorie 1				716.592			
23	5	2	Scherper ramen algemene uitkering	250.000			
24	4	2	Fietspad spijkerboor - Eexterveen	39.000			
25	4	2	Fietspad Balloerveld	21.000			
26	5	2	Afschaffen Pepperflow	35.000			
27	5	2	Meubilair	7.000			
28	4	2	Ontbrekende schakels voetpaden	7.600			
29	2	2	Subsidies AED	13.750			
30	3	2	Vertragen klimaatadaptatie	7.060	7.060		
31	4	2	Nieuwe abonnementenstructuur zwembaden	50.000			
32	5	2	OZB (boventrendmatig)	131.250	131.250	131.250	131.250
Totaal categorie 2				561.660	7.060	0	0
33	2	3	WMO vervoer maximeren kilometers	50.000			
Totaal categorie 3				50.000			
34	2	4	Intensivering voorliggend veld		-200.000	-200.000	
35	2	4	Besparing geïndiceerde zorg		250.000	250.000	
36	2	4	Ink.grens minimeleidend verlagen (naar 100%)	10.000	10.000	5.000	
37	4	4	Aanpassen welstandsbeleid		22.732		
38	4	4	Verhogen kostendekkendheid lijkbezorgingsre	10.000			
39	5	4	Individuele beloningsdifferentiatie	18.164			
Totaal categorie 4				38.164	82.732	55.000	0
Algeheel totaal				1.366.416	155.417	120.625	65.625

Bijlage 3

Toelichtingen Ombuigingen Collegevoorstellen op categorie Categorie 1

1. Verlagen budget sponsoring € 5.000

Het budget voor sponsoring wordt niet jaarlijks opgebruikt. We kunnen het budget met € 5.000 verlagen.

2. Rampenplan en brandbestrijding € 7.411

Betreft budgettaire ruimte.

3. Handhaving Alcoholwet € 10.778

De afgelopen jaren heeft er geen inhuur op toezicht plaatsgevonden op naleving van de alcoholwet terwijl dit wel begroot was van € 10.778 per jaar. Het budget kan vervallen.

4. School als wijk € 10.000

Een deel van de kosten wordt vanuit andere middelen voldaan, dit kan dus versoberd worden.

5. Monumentenzorg € 35.000

Het budget voor monumentenzorg wordt de laatste jaren niet geheel benut en kan met € 35.000 naar beneden worden bijgesteld.

6. Subsidies amateurkunst € 8.000

Uit dit budget worden de jaarsubsidies voor muziekverenigingen (m.u.v muziekonderwijs), koren en toneelverenigingen bekostigd. Op dit budget houden we jaarlijks dit bedrag over (onderbesteding). Het verlagen van dit budget met 8.000,- zorgt op dit moment niet voor verschraling van het aanbod en doet geen inbreuk op de sociale cohesie.

7. Cultuurtrajecten niet gebruikt € 1.168

Budget wordt niet gebruikt.

8. Personele ondersteuning archief € 11.503

Het budget voor personele ondersteuning archief is niet meer nodig. Door scholing van een medewerker kan dit in eigenhuis worden opgepakt. Voordeel € 11.503

9. Verzekeringen € 10.000

Uit budgetonderzoek blijkt dat het beschikbare budget niet geheel wordt besteed. Voordeel € 10.000.

10. en 11. Realistische raming leges publiekszaken € 38.000

De afgifte van rijbewijzen en reisdocumenten kent een cyclus van 10 jaar. De documenten zijn 10 jaar geldig. De gemiddelde opbrengst van deze documenten over de afgelopen 10 jaar is hoger dan de huidige raming. We kunnen de raming met een extra opbrengst van € 38.000 bijstellen. Voor rijbewijzen is dat € 20.000 en voor reisdocumenten is dat € 18.000.

12. Opbrengst leges omgevingswet € 232.000

De legesinkomsten zijn de afgelopen jaren structureel hoger dan begroot. De extra aanvragen worden nu verwerkt door incidenteel ingehuurd personeel. Het realiseren van een extra structurele opbrengst kan alleen met extra structureel personeel. Bij voortzetting van incidentele inhuur 'verdamp't een deel van het voordeel.

Bij het aanstellen van 2 extra fte kunnen we een extra (netto) opbrengst realiseren van € 232.000.

13. Forensenbelasting € 40.000

De forensenbelasting komt in 2024 en 2025 structureel uit boven de raming. De raming kan met € 40.000 worden opgehoogd.

14. Forensenbelasting tariefsverhoging € 25.000

Een verhoging van het tarief van de forensenbelasting met ca. 10% levert een hogere opbrengst van naar verwachting € 25.000. Het laagste tarief gaat dan van € 312 naar € 343 en het hoogste tarief gaat van € 1280 naar € 1408. De hoogste tariefschijf geldt voor woningen met een waarde boven de € 500.000.

15. Scherper ramen Algemene Uitkering € 250.000

We hebben jaarlijks een overschot aan Algemene Uitkering (voordeel jaarrekening). Een deel daarvan kan verklaard worden uit een toevoeging aan de AU vanuit het BCF (BTW Compensatiefonds). Omdat we nu een aantal jaren dat voordeel hebben kunnen we dit ook structureel ramen. Voordeel € 250.000.

16. Voorlichting € 5.000

Binnen het onderdeel promotie kan versoberd worden. Het gaat dan om de kosten van huisstijl, foto, film, promotiemateriaal. Voordeel € 5.000.

17. Subsidies Drenthe Samen Gezond in Beweging (DSGIB) € 3.100

Drentse samenwerking +inspiratie wordt ondergebracht in governance Gala/IZA. Onderzoeken wat nog nodig is nu dit opgaat in Gezonde Marke.

18. Sportmonitor € 5.600

Niet meer jaarlijks in de begroting opnemen, maar naar 1x in de 3 jaar incidenteel.

19. Afschaffen automatiseringspakketten: Prognosemodel Gemeenten € 4.000

Het afschaffen van een aantal automatiseringspakketten levert een direct voordeel op in 2026. De overeenkomsten kunnen worden opgezegd en de licentiekosten vervallen. Er kunnen ook personele effecten optreden, dit wordt nog onderzocht. Het betreft het volgende pakket:

Afschaffen Prognosemodel Gemeenten € 4.000

Dit pakket wordt door team financiën gebruikt voor het bijhouden/berekenen van kengetallen. Dit kan ook buiten dit model om. De meerwaarde van het prognosemodel is beperkt. Voordeel € 4.000.

20. Schoonmaak gemeentehuis (extra zaken) € 2.500

Voor de schoonmaak van het gemeentehuis kunnen we op een aantal incidentele werkzaamheden bezuinigen. Te denken valt aan glasbewassing en dieptereiniging. Het gaat om relatief gering bedrag ad € 2.500.

21. Portokosten € 5.000

Digitalisering geeft minder fysiek postverkeer, de kosten nemen daardoor af. Participatie geeft echter een toename aan mailingen en de portokosten per poststuk stijgen ook. Per saldo levert dit een besparing van € 5.000.

22. Klein inventaris € 7.500

Het budget wordt niet alle jaren in dezelfde mate gebruikt en kan worden verlaagd naar een gemiddeld niveau. Risico is wel dat er in enig jaar een overschrijding kan ontstaan. Voordeel € 7.500.

Categorie 2

23. Scherper ramen Algemene Uitkering € 250.000

We hebben jaarlijks een overschot aan Algemene Uitkering (voordeel jaarrekening). We ramen de uitkering op basis van de meicirculaire van het jaar daarvoor. Lopende het jaar vinden (incidentele) aanpassingen plaats op basis van recentere circulaire, waarbij de decembercirculaire zo laat in het jaar komt dat de uitkomsten niet meer in een begrotingswijziging kunnen worden verwerkt. Omdat het voordeel zich wel ieder jaar voordoet kunnen we ook hiervoor een bedrag structureel ramen. Het risico hier is wel hoger. Bij het ontbreken van extra toevoegingen realiseren we een tekort. Voordeel € 250.000.

24. Fietspad Spijkerboor – Eexterveen € 39.000

Het college heeft al besloten om dit fietspad vooralsnog niet aan te leggen. Dit vanwege het niet kunnen verwerven van de benodigde gronden. Voor het tracé tussen Nieuw Annerveen en Eexterveen wordt, tijdens het onderhoud aan de Hunzeweg en met instemming van beide dorpen, een fietsstrook op de rijbaan aangebracht.

25. Fietspad Balloërveld € 21.000

In de begroting is een bedrag opgenomen voor revitalisatie van het schelpenfietspad over het Balloërveld. Dit betreft een gemeentelijk pad op grondgebied van Staatsbosbeheer. Deze partij is tegenstander van verbreding en de uitvoering in een andere verharding soort. Het bedrag is wel in de begroting blijven staan. Omdat er momenteel geen ontwikkelingen zijn betreffende dit fietspad, kan het bedrag uit de begroting komen te vervallen.

Omdat dit fietspad wordt gedekt uit een reserve dekking kapitaallasten vervalt ook de achterliggende reserve. Deze vrijvallende reserve kan worden gestort inde VAR. Het gaat om een bedrag ad € 398.000.

26. Afschaffen Pepperflow € 35.000

Dit pakket is bedoeld om met elkaar digitaal aan de verschillende P&C documenten te

werken. Daarnaast kon door de raad ook via Pepperflow vragen over de inhoud worden gesteld. Dit onderdeel is al beëindigd. In de praktijk wordt er (te)weinig gebruik gemaakt van de digitale documenten. Er worden voor iedere product meerdere keren een document afgedrukt. Dit kost vanuit Pepperflow extra tijd omdat dit systeem hiervoor niet is ingericht. Daarnaast is het voor veel medewerkers nog onduidelijk hoe het werkt. Alternatief voor Pepperflow is het samenstellen van het document via Word/Adobe waarbij gebruikt wordt gemaakt van 'doorklikvelden' om het lezen makkelijker te maken. Dit is ook flexibeler voor wat betreft de lay-out. Nadeel is het vervallen van automatische koppelingen met het financiële pakket en Excel bestanden. En we 'missen' straks ons publicatie dashboard voor de P&C producten. Voordeel € 35.000.

27. Meubilair € 7.000

De wensen ten aanzien (vervanging) van meubilair zijn aanzienlijk. Door het budget met een bedrag ad € 7.000 te verlagen wordt een bijdrage geleverd aan de bezuinigingen maar duurt het langer tot alle wensen ten aanzien van meubilair zijn verwezenlijkt. De besparing is gebaseerd op een verlaging van het aantal werkplekken en/of uitstel van zaken. Beide wordt niet wenselijk geacht.

28. Ontbrekende schakels voetpaden € 7.600

Naast het beheer en onderhoud zijn we ook bezig met de aanleg van nieuwe voet- en fietspaden. Door deze paden niet aan te leggen, besparen we op kapitaalslasten van de investeringen en op toekomstige extra onderhoudskosten. Consequentie is dat er verwachtingen zijn gewekt die we dan niet waarmaken. Geen inzet plegen op het aanleggen van de ontbrekende schakels voetpaden levert een voordeel op ad € 7.600. Als opmerking tijdens de behandeling van het wegenbeleidsplan 2021-2025 heeft de gemeenteraad het college opdracht gegeven snel iets te doen aan de "slechte staat van onderhoud" van de voetpaden en te kijken naar ontbrekende schakels. In navolging van het besluit van de gemeenteraad, heeft het college toentertijd besloten het onderhoud per direct uit te voeren en voor de ontbrekende schakels een inventarisatie uit te voeren. Op basis van de uitkomsten van de inventarisatie het vraagstuk opnieuw agenderen voor besluitvorming en beschikbaar stellen van budget. Het onderhoud is, in samenspraak met de diverse dorpen, versneld uitgevoerd ten laste van de exploitatiebegroting. Het onderzoek en de inventarisatie is weggezet bij de Toegankelijkheidsraad. Omdat dit op vrijwillige basis gebeurt, duurt de inventarisatie lang en zijn nog niet alle dorpen bezocht. Omdat het college toentertijd heeft besloten een besluit te nemen nadat de inventarisatie is afgerond, zou het beschikbare budget nu als bezuiniging opgevoerd kunnen worden.

29. Subsidie AED's € 13.750

Is motie van de raad geweest, pas ingevoerd in 2024. Geen wettelijke taak. Subsidie stimuleert vrijwilligerswerk, herhalingscursussen voor reanimatie volgen én de instandhouding van de AED's (dat is nl. bij ca. 30-40% van AED's een probleem in Drenthe, niet meer onderhouden of men gaat niet op herhalingscursus reanimatie).

30. Vertragen klimaatadaptatie € 7.060

We hebben bedragen opgevoerd voor klimaatadaptatieve inrichtingsmaatregelen (LAS). In de begroting 2025 is daarvoor € 1.656.000, = aangevraagd. Concreet hebben we daarvoor een aantal projecten maar nog niet voor het volledige bedrag. We zijn nog bezig om daarvoor concrete projecten te bepalen. Dit kunnen we stopzetten wat als consequentie heeft dat we met een lager tempo Aa en Hunze klimaatbestendig maken. Dit bedrag wordt dan omgebogen naar € 950.000, =. Dit levert een besparing van € 706.000, = aan investeringskosten. Dit levert een lagere kapitaallast op van € 7.060 in de jaren 2026 en 2027. Hierbij is al rekening gehouden dat 25% van de investering wordt gesubsidieerd.

31. Nieuwe abonnementenstructuur zwembaden € 50.0000

Alternatief voor het sluiten van een zwembad is het introduceren van een nieuwe abonnementenstructuur. Naar verwachting kan dit een inkomstenverhoging van € 50.000 opleveren.

32. Boven-trendmatige stijging OZB € 131.250

De gemeentelijke belastingcapaciteit is 73%. Dat betekent dat er ruimte is om de belastingen te verhogen. We zouden aan kunnen sluiten bij het gemiddelde in Drenthe (zie overzicht hieronder) zou de belastingdruk in Aa en Hunze met 3% moeten stijgen. Dat betekent gedurende de periode 2026 t/m 2029 een jaarlijkse stijging van de OZB met 5%. Dit levert een bedrag per jaar op van € 262.500 Over 4 jaren een bedrag ad € 1.050.00.

Deze ombuigingsmogelijkheid is gesplitst in 2 delen, die ingezet kunnen worden naar gelang de ombuigingsdruk. In eerste aanleg wordt voorgesteld te gaan voor een jaarlijkse (extra) verhoging van 2,5% gedurende een periode van 4 jaar. Dit levert een jaarlijks bedrag op van € 131.250 per jaar. Over een periode van 4 jaar is dat € 525.000. De 'tweede helft' staat op de reservelijst.

(Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de bijlage bij dit onderdeel)

Categorie 3

33. WMO vervoer maximeren kilometers € 50.000

Sociaal vervoer voor doelgroep wordt beperkt. 32 pashouders reizen meer dan 1500 km per jaar. (totaal overschrijding in 2024 was 42.000 km). Rekening houdend met vervoer naar puntbestemmingen (ziekenhuizen) is besparing van 25.000 km reëel.

Categorie 4

34. Intensivering voorliggend veld € -200.000

Verschuiving van geïndiceerde zorg naar collectieve voorzieningen WMO + Jeugd moet leiden tot besparing. Uitbreiding van het aanbod collectieve voorzieningen, gericht op specifieke doelgroepen. Dit vraagt nog om nog verder te verdiepen en uitwerking maar hiervoor kan als indicatie (en of taakstellend) eerst worden gedacht aan een netto besparing van 25% (gelijk aan de aanname die bij aanpak "schuifjes dicht" is gehanteerd).

35. Besparing geïndiceerde zorg € 250.000

Zie 35.

36. Verlagen inkomensgrens minimabeleid € 10.000

Het verlagen van de inkomensgrens in stappen van 10% naar 100% levert een besparing op van in totaal € 25.000. Deze besparing wordt in 3 jaren gerealiseerd.

37. Aanpassen welstandsbeleid € 22.732

Hoewel de gemeente een welstandsnota heeft, is het niet verplicht een welstandscommissie in te stellen. Op dit moment kunnen we het ambitieniveau van de commissie niet waarmaken met de huidige bezetting op toezicht. Indien het welstandsbeleid wordt aangepast, gaat de beeldkwaliteit enigszins naar beneden, maar wordt de commissie nog nauwelijks ingezet (alleen voor monumenten), daarmee vervallen de kosten grotendeels. Aanpassen van beleid vraagt enige tijd. De besparing kan (pas) in 2027 worden gerealiseerd.

38. Verhogen kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten € 10.000

De kosten voor het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen zijn niet kostendekkend. De grafrechten zouden verhoogd kunnen worden. Nu zijn de kosten voor het uitvoeren van een begrafenis door de week of in het weekend hetzelfde. De kosten voor de ureninzet in het weekend zijn voor de gemeente wel hoger. Daarom zou er ook onderscheid in de kosten gemaakt kunnen worden, tussen in de week begraven of in het weekend. Waarbij de kosten in het weekend ca. 50% hoger komen te liggen dan die in de werkweek. Een extra opbrengst ad € 10.000 lijkt realistisch.

39. Individuele beloningsdifferentiatie € 18.164

Dit budget wordt niet of minimaal gebruikt. Bij het afschaffen van dit budget heeft de OR instemmingsrecht. Er is ook een verband met secundaire arbeidsvoorwaarden en een andere manier van belonen. We willen in een krappe arbeidsmarkt wel een aantrekkelijke werkgever blijven. Voordeel bij afschaffen € 18.164.

Bijlage ombuigingen collegevoorstel

Extra toelichting ten aanzien van het voorstel tot boven trendmatige OZB Verhoging

De gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in Aa en Hunze, waardepeildatum 1.1.2024, bedraagt € 396.000. (bron CBS)

OZB eigenaren 2025 tarief: 0,0927% aanslag OZB € 367,10

Verhoging 2026 2,5% tarief: 0,0950% aanslag OZB € 376,20 Extra te betalen 9,10

gemeente	gemiddelde woonlasten per huishouden	afwijking t.o.v. gem. woonlast in Drenthe
Noordenveld	€ 992,14	€ 120,61
Borger Odoorn	€ 991,77	€ 120,24
Coevorden	€ 987,47	€ 115,94
de Wolden	€ 876,46	€ 4,93
Assen	€ 876,43	€ 4,90
Westerveld	€ 866,11	-€ 5,42
Hoogeveen	€ 852,27	-€ 19,26
Midden Drenthe	€ 849,73	-€ 21,80
Emmen	€ 834,58	-€ 36,95
Tynaarlo	€ 785,41	-€ 86,12
Aa en Hunze	€ 777,71	-€ 93,82
Meppel	€ 768,30	-€ 103,23
Gemiddelde in Drenthe	€ 871,53	

Scenario 1: Toewerken naar halvering achterstand t.o.v. Drents gemiddelde in 4 jaar		
Dit betekent: Extra stijging gemeentelijke woonlast met 1,5% per jaar		
	per jaar	per maand
Extra stijging woonlasten per huishouden	€ 11,73	€ 0,98
woningen in Aa en Hunze	ca	11400
Extra inkomst bij gemiddelde woonlasten		€ 534.783

Scenario 2: Toewerken naar Drents gemiddelde in 4 jaar		
Dit betekent: Extra stijging gemeentelijke woonlast met 3% per jaar		
	per jaar	per maand
Extra stijging woonlasten per huishouden	€ 23,46	€ 1,95
woningen in Aa en Hunze	ca	11400
Extra inkomst bij gemiddelde woonlasten		€ 1.069.567

Bijlage 4 OMBUIGINGEN Reservelijst

Nr.	Pijler	Cat.	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
De reservelijst bestaat uit maatregelen opgehaald in de organisatie maar die nu niet door het college worden voorgesteld.							
40	5	1	Eigen tankinstallaties diesel en HVO	25.000			
41	4	1	Exposities gemeentehuis	10.000			
Totaal categorie 1				35.000	0	0	0
42	5	2	Afschaffen Engage		8.500		
43	5	2	Afschaffen sturingsmonitor/herijken P&C cyclus		20.000		
44	5	2	Afschaffen Timetell		7.500		
45	5	2	Vrijdagsluiting gemeentehuis	pm			
46	5	2	Onderhoud gebouwen	75.000			
47	3 en 4	2	Fietspad Ekehaar-Nijlande	35.000			
48	3 en 4	2	Fietspad Grolloo-Papenvoort	30.500			
49	3 en 4	2	Fietspad de Hunze	17.000			
50	2	2	Logopedie	43.000			
51	4	2	Verlagen sportsubsidies	30.000			
52	4	2	Verenigingsondersteuning	6.600			
53	4	2	Verhogen tarieven sportvelden c.a. met 30%	24.000			
54	4	2	Huur sportvelden verhogen met 30%	4.700			
55	4	2	Verlagen subsidies klein leefbaarheidsfonds	2.750			
56	2	2	Nieuwe armoedebeleid	137.000			
57	2	2	Sociale activering		19.000		
58	2	2	Arbeidsparticipatie	20.000			
Totaal categorie 2				425.550	55.000	0	0
59	1	3	Uitfaseren subsidie HALT	3.000			
60	2	3	PGB Beleid aanpassen	20.000			
Totaal categorie 3				23.000	0	0	0
61	5	4	Schoonmaak gemeentehuis (extra toiletrond	8.900			
62	1	4	Afschaffen sponsoring	28.000			
63	4	4	Verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte	pm			
64	1	4	Toezicht permanente bewoning	55000			
65	2	4	Sluiten zwembad	200000			
66	2	4	Vroegsignalering Kinderopvang	15.000	10.000	12.300	
67	2	4	Mantelzorgondersteuning (Evaluatie Impuls)		85.000		
68	4	4	Onderhoud dorpshuizen (-10%)	9.000			
69	4	4	Stoppen bijdragen dorpshuizen	54.000			
70	2	4	Gezinscoach	50.000	50.000		
71	2	4	Kansencoach	10.000	10.000		
72	2	4	Maatwerk Icare Geboorte	15.000			
73	2	4	Maatwerk Icare Samenwerking keten	12.000			
74	2	4	Maatwerk Icare Orthopedagogie	9.200			
75	2	4	Maatwerk Icare Gezinsplanning	5.500			
76	5	4	OZB (boventrendmatig)	131.250	131.250	131.250	131.250
Totaal categorie 4				602.850	286.250	143.550	131.250
Algeheel totaal				1.086.400	341.250	143.550	131.250

Bijlage 5

Toelichting ombuigingen reservelijst

Categorie1

40. Eigen tank installaties diesel en HVO € 25.000

De gemeente heeft jaarlijks ca. 140.000 liter diesel nodig. In het huidige contract hebben wij 14 ct./liter korting aan de pomp. Met een eigen tankinstallatie is het mogelijk om 32 ct./liter korting te krijgen. Dat is dus 18 ct. per liter meer dan nu aan de pomp. De inkoop van de brandstof zou in SDA verband geregeld kunnen worden, Tynaarlo heeft ons hiervoor al benaderd. Dit kan zowel voor diesel als voor HVO100 geregeld worden.

De investering voor 4 eigen tankinstallaties, inclusief vloestofdichte vloer, bedraagt ca. € 80.000,- Deze kosten kunnen binnen 4 jaar worden terugverdiend. De te verwachten besparing is ca. 25.000,- per jaar.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat de raad zich hier al negatief over heeft uitgesproken.

41. Kunst en exposities gemeentehuis € 10.000

De kunstuitleen verdwijnt en er worden geen exposities meer georganiseerd in het gemeentehuis. Hiermee ook geen kunst meer op de werkkamers en in de verkeersruimtes. De mogelijkheid voor (amateur)kunstenaars om zich te presenteren verdwijnt. De meeste middelen worden gebruikt voor de leenovereenkomsten-vergoeding. Dit heeft ook invloed op de personele inzet.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat dit ten koste gaat van de aankleding van het gemeentehuis en nadelig is voor exposerende kunstenaars.

Categorie 2

42. Afschaffen Engage € 8.500

Dit systeem wordt gebruikt om de processen binnen de organisatie vast te leggen. Ondanks dat (nog) niet alle processen zijn vastgelegd, laat het systeem duidelijk toegevoegde waarde zien voor o.a. processen die minder goed lopen. Bovendien zien we een belangrijke meerwaarde voor team-overstijgende vraagstukken en o.a. het in beeld houden van processen waarin privacyvraagstukken een rol spelen. Het afschaffen van Engage zou een stap terug zijn in de organisatieontwikkeling. Alternatief is om de processen beschrijvende wijs vast vast te leggen, maar daarmee verliezen we functionaliteit. Voordeel € 8.500.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat dit ten koste gaat van de efficiency binnen de gemeentelijke werkprocessen.

43. Afschaffen sturingsmonitor/herijken P&C cyclus € 20.000.

In gemeenteland zijn wij de enige gemeente met een 'Sturingsmonitor'. Bedoeling hiervan uit het programma 'Andersom doen' was om meer aandacht te hebben beleidsevaluatie. In de praktijk lijkt dit niet erg uit de verf te komen en wordt er ieder jaar geworsteld met vorm en inhoud van het document. Verder benoemt de raad dat zij de koppeling mist tussen activiteiten en de bijbehorende financiën. Het document vraagt echter wel veel tijd van team Financiën en de rest van de organisatie. Afschaffen van de sturingsmonitor zou een besparing in ambtelijke capaciteit opleveren. Voor

team Financiën betreft dat 0,2 fte. Dit is de extra formatie die aan het team wordt toegevoegd voor de coördinatie van de financiële stukken van alle GR'en. Bij het vervallen van de sturingsmonitor kan deze taak zonder extra fte worden uitgevoerd. Consequentie is wel dat delen van de sturingsmonitor weer moeten worden toegevoegd aan de andere P&C documenten.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat het geheel van de P&C cyclus zou moeten worden geëvalueerd aan het begin van een nieuwe raadsperiode.

44. Afschaffen Timetell € 7.500

Dit pakket wordt door een aantal medewerkers gebruikt om de gewerkte uren op projecten of kostendekkende tarieven bij te houden. In de praktijk wordt dit niet consequent gedaan waardoor de waarde van de uitkomsten daalt. Daarnaast geeft het ook geen dekkend beeld van de uitgevoerde taken. Voorgesteld wordt om dit te beëindigen. De benodigde gegevens worden dan bij de medewerkers uitgevraagd. Voordeel € 7.500.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat tijdschrijven noodzakelijk is voor realistisch begroten.

45. Vrijdag(middag)sluiting gemeentehuis pm

Dit is in onderzoek.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat dit consequenties heeft voor de dienstverlening aan de inwoners.

46. Onderhoud gebouwen € 75.000

Bij de gemeentelijke gebouwen is er nog beperkt ruimte om het onderhoudsniveau te verlagen. Consequentie is dat er zichtbare gebreken aan de gebouwen en storingen ontstaan. Invloeden vanuit gebruik, weer en wind manifesteren zich in de eerste echte gebreken, zoals houtrot, corrosie e.d. Het verouderingsproces is over de gehele linie duidelijk op gang gekomen. Incidenteel kan een storing in de primaire functieervulling optreden. Structureel levert dit een jaarlijkse besparing op van 75.000 euro.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de negatieve consequenties op de lange termijn.

47. Fietspad Ekehaar – Nijlande € 35.000

Voor het fietspad Ekehaar-Nijlande zijn toezeggingen gedaan en de grondverwerving loopt. Er is nog niets aangekocht maar er zijn wel principeovereenkomsten. Lastig om dit proces nog te stoppen.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de gevorderdheid van het proces.

48. Fietspad Grolloo – Papenvoort € 30.500

Voor het fietspad Grolloo-Papenvoort ligt er een voorkeursalternatief waarover nog besluitvorming dient plaats te vinden. Activiteiten omtrent grondverwerving zijn nog niet opgestart, behoudens oriënterende gesprekken met staatbosbeheer en het klimpark.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de gevorderdheid van het proces.

49. Fietspad de Hunze

€ 17.000

De gemeente is geen trekker van dit al lange tijd lopende project. Dit is het waterschap. Omdat een fietspad tussen Spijkerboor en Eexterveen niet uitgevoerd wordt, heeft het college besloten zich sterk te maken voor een fietsverbinding langs de Hunze. De aansluiting bij het Waterschap kan worden losgelaten en een fietsverbinding langs de Hunze vooralsnog te parkeren.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de gevorderdheid van het proces.

50. Logopedie € 43.000

Afschaffen van (preventieve) logopedie levert een bedrag op ad € 43.000. Het betreft geen wettelijke taak maar stoppen lijkt niet verstandig. Betreft vaak kinderen met een onderwijsachterstand. Wellicht minder snel signaleren van taalstoornissen. Daardoor minder snel de juiste aanpak voor de deze leerlingen. Wellicht achteruitgang van taal/spreek vaardigheid. Dit is een inschatting.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege mogelijk negatieve gevolgen voor de betrokken kinderen.

51. Verlagen sportsubsidies € 30.000

Sport en bewegen wordt weinig tot niet meer gestimuleerd. Sportverenigingen en andere organisaties zullen minder tot geen activiteiten meer organiseren. Dit heeft gevolgen voor het sport- en beweegaanbod, gezondheid, ontmoeting en preventie.

De subsidies gaan naar sportverenigingen en anderen organisaties die een activiteit organiseren op het gebied van sport en bewegen. Door versobering en/of stoppen van de subsidie zal het aanbod minder of helemaal niet meer uitgevoerd worden.

Minder uitvoeringsbudget voor de buurtsportcoaches (de organisatie van jaarlijkse huldiging van de sportkampioenen ,het organiseren van de 2 jaarlijkse Olympische dag voor de basisscholen en andere jaarlijkse activiteiten kunnen dan niet of versoerd georganiseerd worden)

Minder uitvoeringsbudget voor de buurtsportcoaches (de organisatie van jaarlijkse huldiging van de sportkampioenen ,het organiseren van de 2 jaarlijkse Olympische dag voor de basisscholen en andere jaarlijkse activiteiten kunnen dan niet of versoerd georganiseerd worden)

Maatregel wordt niet gekozen vanwege het grote belang van sport en bewegen voor de volksgezondheid.

52. Verenigingsondersteuning € 6.600

Minder kadertraining en ondersteuning bij maatschappelijke vraagstukken bij een sportvereniging.

Maatregel wordt niet gekozen vanwege het grote belang van sport en bewegen voor de volksgezondheid.

53. Verhogen tarieven sporthallen € 24.000

Dit levert extra inkomsten op van € 24.000. Kosten zullen doorberekend worden aan de individuele gebruikers. Dan kan gevolgen hebben voor deelname aan sportactiviteiten. *Maatregel wordt niet gekozen vanwege het grote belang van sport en bewegen voor de volksgezondheid.*

54. Verhogen huur sportvelden € 4.700

Het verhogen van de tarieven levert een bedrag op van € 4700. Afstoten van velden en overdragen aan de voetbalverenigingen gaat geld kosten. De verenigingen moeten materiaal aanschaffen (grasmaaier, beregeninstallaties etc. Kernteams voeren nu de werkzaamheden uit. *Maatregel wordt niet gekozen vanwege het grote belang van sport en bewegen voor de volksgezondheid.*

55. Verlagen subsidies klein leefbaarheidsfonds € 2.750

Minder incidentele activiteiten op het gebied van welzijn en cultuur worden gesubsidieerd. Voor een overzicht van de subsidies, zie de bijlage. *Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de discrepantie tussen het bedrag van de maatregel en het effect in de samenleving.*

56. Niet uitvoeren nieuw armoedebeleid € 137.000

Meer mensen in armoede + meer beroep op schuldhulp. Inwoners doen meer mee, bewegen minder waardoor een slechtere fysieke en mentale gezondheid. Kinderen in slechtere uitgangspositie meer jeugdhulp. Net ingevoerd beleid, straalt weinig betrouwbaarheid uit als overheid als we dit weer terugdraaien. *Maatregel heeft niet de voorkeur omdat het nieuwe armoedebeleid zeer recent door de raad is vastgesteld.*

57. Sociale activering € 19.000,-

Inwoners kunnen verder in isolement terecht komen. Meer sociale problematiek en gezondheidsproblemen. Mogelijkheid om toch een stap richting vrijwilligerswerk te maken wordt niet meer gestimuleerd. Besparing in 2027 € 19.000. *Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege het negatief effect op het welzijn van de inwoners.*

58. Arbeidsparticipatie € 20.000

Besparing mogelijk door minder inwoners richting werk te begeleiden (budget voor de div. instrumenten van de re-integratieverordening). In WPDA verband bespreken. Werkgevers krijgen minder of geen ondersteuning meer voor werknemers met een beperking. Meer mensen blijven afhankelijk van een bijstandsuitkering. *Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege het negatief effect op het welzijn van de inwoners.*

Categorie 3

59. Uitsfaseren subsidie HALT € 3.000

Bij het beëindigen van deze subsidie is een aantal jaren een incidenteel bedrag nodig. Vanwege de lange tijd dat deze subsidie is verstrekt, kan deze niet ineens worden beëindigd.

Het aantal verwijzingen Halt is als volgt:

2021 5

2022 2

2023 4

2024 6

Deze gegevens komen uit 'Waar staat je gemeente'. Het aantal verwijzingen is een verplichte beleidsindicator onder pijler 1.

Maatregel heeft niet de voorkeur uit solidariteitsoverwegingen met de andere financiers van Halt.

60. PGB beleid € 20.000

Meer bezwaren door lagere PGB's . Dit moet nog nader worden uitgewerkt.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de onduidelijkheid over de mogelijke consequenties.

Categorie 4

61. Schoonmaak gemeentehuis (extra toiletronde) € 8.900

Voor de schoonmaak van het gemeentehuis kunnen we op een aantal incidentele werkzaamheden bezuinigen. Te denken valt aan de extra schoonmaakronde toiletten. Het gaat om een bedrag ad € 8.900.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de negatieve aspecten m.b.t. de hygiëne.

62. Stoppen met sponsoring € 28.000

Het budget voor sponsoring wordt niet jaarlijks opgebruikt. We kunnen het budget met € 5.000 verlagen. (valt in categorie 1 en staat op de lijst met collegevoorstellen) Als we helemaal stoppen met sponsoring levert dit een extra bedrag op ad € 28.000 (valt in categorie 4).

Dit kan wel consequenties hebben voor de organisatoren van evenementen etc.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat vooruitlopend hierop eerst een evaluatie van het totale subsidiebeleid moet plaatsvinden.

63. Verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte pm

Bezuinigingen op het onderhoud van de openbare ruimte gaan op de lange termijn niet alleen duurder uitpakken, maar hebben ook nadelige effecten op de veiligheid, leefbaarheid en het imago van onze gemeente.

Door vorige bezuinigingsrondes zijn we de afgelopen jaren al aan de onderkant van het benodigd onderhoud terecht gekomen. Als we nu gaan kiezen voor een lager onderhoudsniveau dan zakken we door het ijs waarbij de veiligheid en de dienstverlening in het geding komt.

In het wegenbeleidsplan is wel een mogelijke bezuinigingsoptie opgenomen m.b.t. de omvorming van wegen. Er zijn een aantal (weinig gebruikte) wegen opgenomen die we zouden kunnen “omvormen”. Op het moment dat ze aan onderhoud toe zijn vragen we de raad om een keuze te maken hoe zij hiermee verder willen; dat kan bv zijn het omvormen naar een zandpad (“onverhard”) of vergruizen (“halfverharding”). De onderhoudskosten zullen na “omvorming” dalen.

Maatregel heeft niet de voorkeur van wege de negatieve consequenties op de langere termijn.

64. Toezicht permanente bewoning € 55.000

Momenteel is 1fte belast met het toezicht op permanenten bewoning van recreatieparken. Sinds de brief van Mona K. is dit geen volle fte meer aan werk en worden de uren ook gevuld met overige toezichtstaken (APV). Het contract eindigt per 1 augustus 2025 en wordt niet verlengd. Het niet meer inzetten op toezicht op recreatieparken en overige APV zaken bespaart ongeveer 55.000 per jaar. Er is dan nagenoeg geen capaciteit meer voor APV zaken. Daarnaast zijn er reeds zorgen over de situatie op meerdere vakantieparken.

Maatregel heeft niet de voorkeur in verband met de consequenties voor overige toezichtstaken.

65. Sluiten zwembad € 200.000 of

Het sluiten van een zwembad levert een bedrag ad € 200.000 op. Dit heeft gevolgen voor de maatschappelijke en toeristische functie in het desbetreffende dorp (ontmoeting, sport en bewegen, gezondheid, zwemveiligheid, recreatie).

* minder openingsuren betekent voornamelijk lagere inkomsten, de meeste vast kosten lopen door.

Maatregel heeft niet de voorkeur van wege de negatieve effecten voor de inwoner en het belang van sport en bewegen voor de volksgezondheid,

66. Vroegsignalering kinderopvang € 15.000

Hulp wordt niet laagdrempelig gegeven. Problemen worden niet op tijd gezien. Hoge jeugdhulp kosten en langere duurdere trajecten. Eventueel via individuele indicatie ook observatie in te zetten.

Hiermee stoppen levert een totaalbedrag op van € 37.300 waarvan € 15.000 in 2026 valt.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

67. Mantelzorgondersteuning (Evaluatie Impuls) € 85.000

Mantelzorgers nog zwaarder belast dan nu al. Leidt tot meer uitval, ziektekosten en zorgkosten omhoog. Het aantal mantelzorgers en zorgbehoevenden gaat juist groeien door dubbele vergrijzing.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege de verwachte nadelige effecten op het

welzijn van de inwoners en een verwachte verhoging van de kosten op andere onderdelen van het sociaal domein.

68. Onderhoud dorpshuizen (-10%) € 9.000

De nu gehanteerde 30% eigen bijdrage voor de dorpshuizen lijkt voor de besturen nog op te brengen, maar bij een wijziging van de verdeling zal een aantal dorpshuizen hun eigen bijdrage niet meer kunnen voldoen. Iedere verhoging van de eigen bijdrage met 10 levert een bedrag van € 9.000 (excl BTW)

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten binnen de dorpen.

69. Stoppen bijdragen dorpshuizen € 54.000

Staat van de dorpshuizen gaat achteruit/ Dorpshuizen dicht, staat haaks op de beweging naar meer collectieve voorzieningen, realiseren ontmoetingsfunctie en de belangrijke rol in het sociaal domein (*noaberschap/zorgzame samenleving*)

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten binnen de dorpen.

70. Gezinscoach € 50.000

Zou onverstandig zijn, omdat het op geïndiceerde hulp bespaart. ‘Straf’ vanuit het rijk, omdat we minder geld moeten uitgeven aan jeugdhulp. Besparing op geïndiceerde zorg wordt nu bereikt.

Hiermee stoppen bespaart € 50.000 per jaar in 2026 en 2027. In totaal € 100.000.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

71. Kansencoach € 10.000

Link met sociale agenda Nij Begun, nog onduidelijk wanneer deze besparing te realiseren is.

Stoppen levert een bedrag ad € 10.000 per jaar op in de jaren 2025 en 2027.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

72. Maatwerk Icare Geboorte € 15.000

(Jonge) kwetsbare ouders en risicozwangeren kunnen geen ondersteuning meer krijgen. Daarnaast worden er geen prenatale huisbezoeken meer uitgevoerd, die wel cruciaal zijn voor vroegsignalering

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

73. Maatwerk Icare Samenwerking keten € 12.000

Icare is een belangrijke ketenpartner. Als zij niet langer deelnemen aan de netwerken, heeft dit impact op de samenwerking binnen de netwerken rondom geboortezorg en de zorg voor het jonge kind.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

74. Maatwerk Icare Orthopedagogie € 9.200

Als de orthopedagoog van Icare wegvalt, verdwijnt de laagdrempelige toegang voor ouders tot specialistische hulp bij complexe opvoedingsvragen. Dit vertraagt de signalering en ondersteuning, vergroot het risico op verergering van problemen en kan leiden tot zwaardere, duurdere hulpverlening.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

75. Maatwerk Icare Gezinsplanning € 5.500

Als Icare stopt met haar coördinerende rol in de aanpak gezinsplanning (Nu Niet Zwanger), ontbreekt de sturing op de samenwerking met ketenpartners en het bespreekbaar maken van gezinsplanning met ouders. Dit kan leiden tot versnippering van de aanpak, minder eenduidige ondersteuning en uiteindelijk tot gemiste kansen om ongewenste of ongeplande zwangerschappen te voorkomen.

Maatregel heeft niet de voorkeur vanwege verwachte nadelige effecten op de kosten van de jeugdzorg.

76. Boven-trendmatige stijging OZB € 131.250 (2° deel)

De gemeentelijke belastingcapaciteit is 73%. Dat betekent dat er ruimte is om de belastingen te verhogen. Om aan te sluiten bij het gemiddelde in Drenthe (zie overzicht hieronder) zou de belastingdruk in Aa en Hunze met 3% moeten stijgen. Dat betekent gedurende de periode 2026 t/m 2029 een jaarlijkse stijging van de OZB met 5%. Dit levert een bedrag per jaar op van € 262.500,-. Over 4 jaren een bedrag ad € 1.050.000,-.

Dit onderdeel is gesplitst. De helft valt in categorie 2 binnen de collegevoorstellen en de andere helft in categorie 4 in verband met het coalitieakkoord en is hier opgenomen. Zie ook de bijlage bij de toelichting op de collegevoorstellen.

Maatregel heeft niet de voorkeur omdat deze strijdig is met het coalitieakkoord.

Bijlage 6 Verwachte ontwikkelingen (zonder besluitvorming)

Nr.	Pijler	Omschrijving beleidsvoornemen	2026	2027	2028	2029
Structureel						
1	2	Versterking maatschappelijke weerbaarheid	x			
2	3	Transitievise warmte (uit sturingsmonitor)	pm			
3	3	Bermbeheerplan (andere scenario's)	pm			
4	4	Herinrichting Gasselternijveen	pm			
5	4	Herinrichting Brink Gieten		x		
6	4	Herinrichting Stationsstraat Noord Gieten	pm			
7	4	Cultuurnota	-40.000			
8	5	SIEM/SOC (uit sturingsmonitor)	x			
Totaal structureel			-40.000	0	0	0
Incidenteel						
9	4	Tijdelijk huisvesting Nassau/Vincent	-285.000	-285.000	-285.000	-285.000
10	3	Geopark de Hondsrug	-30.000	-30.000		
11	3	Uitvoeringsbudget Economie, Recreatie en Toerisme	-40.000			
12	div	Regiodeal Noord Drenthe	x	x	x	x
13	3	Uitvoeringsbudget Duurzaamheid	-232.500			
Totaal incidenteel			-587.500	-315.000	-285.000	-285.000

Bijlage 7

Toelichting verwachte ontwikkelingen (zonder besluitvorming)

Structureel

1. Versterken maatschappelijke weerbaarheid

Voor een veilige en weerbare samenleving is de inzet van iedereen nodig: regionale en lokale overheden, bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en burgers. Het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid is nodig, omdat het dreigingsbeeld in Nederland, en dus ook in Aa en Hunze, is veranderd. Onder regie van de Rijksoverheid, in samenwerking met de veiligheidsregio's, hulpdiensten en andere structuren, wordt op verschillende thema's gewerkt aan een doeltreffende aanpak. Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's stelt de VRD een beleidsplan vast, dat ter consultatie aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. De middelen hiervoor komen naar verwachting van het Rijk.

2. Transitievisie warmte

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om een warmteprogramma op te stellen (voorheen transitievisie warmte). De transitievisie warmte heeft een looptijd tot eind 2026 en wordt geëvalueerd in 2025. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie wordt het warmteprogramma herijkt. Voor de uitvoering van het warmteprogramma zijn extra middelen nodig.

3. Bermbeheerplan (andere scenario's)

Het college zet in op scenario 0, dus geen extra kosten.

Er zijn andere scenario's mogelijk maar deze vragen extra middelen. Deze zijn hieronder (verkort) opgenomen:

Scenario 1 Lokaal verbinden	€ 240.000
Scenario 2 Bevorderen van biodiversiteit	€ 450.000
Scenario 3a Ecologisch verbinden en verbeteren A	€ 510.000
Scenario 3b Ecologisch verbinden en verbeteren B	€ 390.000

4. Herinrichting Gasselternijveen

Uitvoering afhankelijk van uitkomsten haalbaarheidsonderzoek dat in 2025 wordt afgerond.

5. Herinrichting Brink Gieten

Opgenomen (hoge prio) in het door de raad vastgestelde Uitvoeringsprogramma Omgevingsvisie Centrum Gieten 2018-2022. Uitvoering is uitgesteld in afwachting van herontwikkeling voormalig hotel Braams. De verwachting is dat herontwikkeling Braams in 2025 start. Wellicht zijn hier mogelijkheden voor financiering een regiodeal.

6. Herinrichting Stationsstraat Noord Gieten

Opgenomen (lage prio) in het door de raad vastgestelde Uitvoeringsprogramma Omgevingsvisie Centrum Gieten 2018-2022. Het object Stationsstraat 19 (rotte kies) is de gemeente aangeboden, waardoor deze actie actueel kan worden.

7. Cultuurnota

Als we de cultuurnota willen voortzetten dan is er vanaf een structureel bedrag ad € 40,000,- benodigd. Uit dit budget bekostigen we dan de evenementen en festivals, subsidies muziekonderwijs, regeling sociaal-culturele projecten, cultuurborrels, evenementenkalender en platform vraag en aanbod, Huus van de Taol, projecten beeldende kunst (afstoten eigen

kunstcollectie) en erfgoedprojecten. Omdat we deze activiteiten inmiddels gedurende een periode van 12 jaar uitvoeren (3 cultuurnota's) ligt er nu de noodzaak om het benodigde budget structureel te maken. Dit is conform de financiële regelgeving.

8. SIEM/SOC

Dreigingen zijn onderdeel geworden van de dagelijks werkelijkheid en wij zien hierin een toename van de risico's. Dit vraagt om constante aandacht en alertheid van de gehele organisatie. De komst van de Cyberbeveiligingswet vereist snelle detectie en afhandeling van potentiële incidenten.

SIEM (Security Information and Event Management) en SOC (Security Operations Center) zijn cruciale onderdelen van de beveiligingsinfrastructuur van onze organisatie. SOC is het team van beveiligingsexperts dat verantwoordelijk is voor het monitoren en reageren op beveiligingsincidenten. En SIEM is een technologische oplossing die door het team van experts wordt gebruikt om gegevens te verzamelen, te analyseren en beveiligingsincidenten te beheren. Eén en andere vraagt extra personele inzet, 0,5 fte. De middelen kunnen worden gehaald uit de structurele budgetten van het informatiebeleidsplan.

Incidenteel

9. Tijdelijke huisvesting Dr. Nassau College

Vanwege een toename van het aantal leerlingen wordt uitbreiding van de locatie van het Dr. Nassau College gepland. Om de tussentijd te overbruggen is tijdelijke huisvesting noodzakelijk. We gaan uit van 5 schooljaren te beginnen in 2025/2026 tot en met het schooljaar 2029/2030.

10. Geopark de Hondsrug

We subsidiëren Geopark de Hondsrug al gedurende een langere periode. De afgelopen 4 jaar was dit budget opgenomen in de budgetten van de Economische Koersnota. Deze middelen zijn vanaf 2026 niet meer beschikbaar maar we kunnen de subsidie niet direct beëindigen vanwege het langjarige karakter. Daarnaast hebben we met een convenant getekend met Geopark de Hondsrug over de periode 2017-2027. Voor de jaren 2026 en 2027 hebben we nu een incidenteel subsidiebedrag opgenomen van € 30.000.

11. Uitvoeringsbudget Economie, Recreatie en Toerisme

De koersnota loopt af op 31 december 2025. Vooruitlopend op de evaluatie van de koersnota nemen we voor 2026 een incidenteel budget op voor economie, recreatie en toerisme. Hiermee willen we o.a. de doorontwikkeling van fiets- en wandelroutes faciliteren. Ook onze deelname aan het samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe willen we graag continueren.

We willen het toeristische voorzieningenniveau in de gemeente op peil houden. De digitale toeristische kaart van Aa en Hunze moet actueel worden gehouden, als zijnde de grootste vorm van toeristische informatievoorziening die wij in dit gebied gebruiken. Deze kaart wordt ook regionaal ingezet en op korte termijn Drenthe breed via drenthe.nl. Fiets- en wandelroutes willen we blijven faciliteren in de vorm van initiatieven vanuit dorpen en ondernemers steunen. We denken mee en zorgen dat deze initiatieven ten aller tijden over het bestaande knooppuntennetwerk lopen, digitaal worden ontsloten en in de juiste huisstijl worden ontwikkeld. Daarnaast willen we mee kunnen blijven doen in innovatieve ontwikkelingen zoals EscapeTours Drenthe en nieuwe speelnatuur mogelijkheden in het Hunzegebied.

Het samenwerkingsverband Hondsrug Drenthe (gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen) werkt samen aan de versterking van de vrijetijdseconomie, zowel in het Hondsrug gebied als in het veenkoloniale deel van de gemeenten. Met deze samenwerking laten we bezoekers, bewoners en bedrijven het unieke gebied ervaren door het aanbod en onze verhalen in de volle breedte te communiceren en tot leven te brengen. Het samenwerkingsverband draagt o.a. bij aan innovatieve toeristische ontwikkelingen, digitale/fysieke informatievoorziening, inspireren van ondernemers én als belangrijke gesprekspartner voor onze stakeholders. Alles wat Hondsrug Drenthe doet is op basis van een concreet merkactivatieplan opgesteld op basis van input vanuit de vrijetijdssector. Ook zetten we in op de versterking van het ondernemersklimaat, onder meer via ondersteuning van lokale initiatieven en promotie van duurzaam toerisme (ook i.c.m. landbouw). We blijven inzetten op het delen van actuele informatie en kennis. Waar mogelijk zoeken we koppelkansen met actuele opgaven op bedrijventerreinen, zoals mobiliteit en energie. Voor de fysieke herontwikkeling van bedrijventerreinen is separaat budget opgenomen (onder Toekomstbestendige Bedrijventerreinen).

12. Regiodeel Vitaal Verbonden

Cofinanciering binnen bestaande budgetten.

13. Uitvoeringsbudget Duurzaamheid

De uitvoeringsbudgetten voor duurzaamheid en klimaat zijn eind 2025 (naar verwachting) uitgeput. Er zijn nog wel middelen vanuit de Specifieke Uitkeringen zoals Lokale Aanpak Isolatie beschikbaar maar deze zijn bedoeld om inwoners te ondersteunen in hun energiebesparende maatregelen. Feitelijk betekent dit dat er geen budget is om uitvoering te geven aan de Duurzaamheidsvisie Aa en Hunze, vastgesteld in 2024. Met het gevraagd budget ad € 232.500 wordt uitvoering gegeven aan de Duurzaamheidsvisie Aa en Hunze. Deze uitvoering wordt toegelicht in de Uitvoeringsagenda Duurzaamheidsvisie, en omvat alle thema's en de bijbehorende communicatie en participatie.

De inzet van de Uitvoeringsagenda Duurzaamheidsvisie is de vastgestelde ambities van de Duurzaamheidsvisie Aa en Hunze te realiseren. Concreet houdt dit in dat er in 2026 onder andere ingezet wordt op ondersteuning van (kwetsbare) inwoners met behulp van het Fixteam en de inzet van energiecoaches, het verduurzamen van de eigen organisatie, het realiseren van een laadinfrastructuur om elektrisch rijden te bevorderen, contact met ondernemers over verduurzaming van gebouwen en terreinen, bewustwording omtrent duurzaamheid te vergroten en het werken aan het voldoen aan (toekomstige) wetgeving.

Bijlage 8. Geprognosticeerde stand VAR 2025-2029

Jaar	2025	2026	2027	2028	2029
Stand VAR jaarrekening 2024	5.482.000	7.943.000	7.353.500	6.998.500	6.428.952
Prognose storting jaarrekening (2024)	4.262.000				
Onttrekking (vanuit het FMP begroting 2025)	-1.801.000	-400.000	-40.000		
Verwachte ontwikkelingen incidenteel		-587.500	-315.000	-285.000	-285000
Vrijval reserve kapitaallasten fietspad Balloerveld		398.000			
Verwachte onttrekkingen agv begrotingstekorten				-284.548	-372.548
Geprognosticeerde stand per 31 december	7.943.000	7.353.500	6.998.500	6.428.952	5.771.404

* het resultaat van de bestuursrapportage is nog niet verwerkt